

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента
навчальної дисципліни

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЗА ВИДАМИ
ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

підготовки бакалавра

спеціальності 071 Облік і оподаткування

освітньо-професійної програми Облік і аудит

Силабус освітнього компонента навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 071 Облік і оподаткування, за освітньо-професійною програмою Облік і аудит

Розробник: Мирослава КУЛИНИЧ, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант ОП Облік і оподаткування

Анна САФАРОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування

протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Ірина САДОВСЬКА

I. Опис навчальної дисципліни

Характеристика навчальної дисципліни згідно з навчальним планом спеціальності наведена в таблиці

Таблиця 1.1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 «Управління та адміністрування» 071 «Облік і оподаткування» «Облік і аудит» Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання <u>2023–2024 н. р.</u>
		Семестр <u>1-ий</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>10</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>20</u> год. Лабораторні <u>0</u> год. Індивідуальні <u>0</u> год.
		Самостійна робота <u>109</u> год.
Мова навчання	Консультації <u>11</u> год. Форма контролю: <u>залік</u> Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові – Кулинич Мирослава Богданівна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри обліку і оподаткування

Контактна інформація: +38-050-514-00-89, Kulnych.Miroslava@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Реформа системи бухгалтерського обліку вирішила багато проблем, що потребували розв'язання, але разом з тим поставлено ряд питань перед економістами, бухгалтерами-практиками, вченими, які працюють в різних сферах народного господарства. В структурі видів економічної діяльності промисловість займає пріоритетне значення, але поряд з нею значна увага приділяється торгівлі, громадському харчуванню, будівельному виробництву, сфері послуг, сільському господарству та іншим. Силабус з дисципліни "Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності" складено у відповідності до навчального плану підготовки бакалавра спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійна програма «Облік і аудит» на базі повної середньої загальної освіти та молодшого спеціаліста.

Предметом вивчення дисципліни є: організація виробничо-господарської діяльності на підприємствах різних галузей економіки. Дисципліна передбачає набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок щодо організації облікового процесу на підприємствах різних галузей економіки, використовуючи при цьому сучасні наукові підходи.

2. Пререквізити. Постреквізити.

2.1. Пререквізити. Вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності» має за мету поряд із іншими дисциплінами даного навчального плану допомогти майбутньому фахівцеві з обліку і оподаткування розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов. Передумовами вивчення даної дисципліни є прослухані курси «Конфліктологія та лідерство в бізнесі», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Вступ до

спеціальності «Облік та оподаткування», «Статистика», «Теорія і практика підприємництва», «Бухгалтерський облік (Загальна теорія)», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Фінанси суб'єктів господарювання», «Адміністративний менеджмент», «Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків», «Менеджмент персоналу», «Фінанси», «Фінансовий облік I, II» та інші.

2.2. Постреквізити. Вивчення даної дисципліни сприятиме кращому засвоєнню таких дисциплін як «Облік і звітність в оподаткуванні (тренінг-курс)», «Аналіз господарської діяльності», «Управлінський облік», «Аудит» «Облік в бюджетних установах» та інших.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності» є вироблення в студентів сучасного мислення, вміння в конкретних виробничих умовах (ситуаціях) професійно приймати правильні рішення.

Завданням є максимально наблизити процес вивчення курсу до конкретних умов господарювання (роботи бухгалтерів) підприємств з різними галузевими особливостями, розкриття суті, специфіки, призначення та змісту бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання різних видів економічної діяльності.

4. Результати навчання (компетентності).

Згідно з освітньо-професійною програмою здобувачі освіти в результаті вивчення освітнього компонента «Оптимізаційні методи і моделі» набудуть таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПРН03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПРН04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПРН05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПРН06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПРН12. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування.

ПРН17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

ПРН20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.

ПРН23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

У. Структура навчальної дисципліни*

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю /бали	Результати навчання			
	Усього	У тому числі					Загальні компетенції (ЗК)	Спеціальні (фах) компетенції (СК)	Програмні результати навчання (ПРН)	
		лекції	Пра роб	Лаб. Роб	Сам. робота					Консультації
Тема 1. Організаційно-правові основи бухгалтерського обліку в торгівлі і громадському харчуванні	17	1	2	-	13	1	ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальненні та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення. СК11. Демонструвати	ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств. ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності. ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень. ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств. ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності. ПР12. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування.	
Тема 2. Особливості торговельних операцій в оптовій і роздрібній торгівлі	16	1	2	-	12	1				
Тема 3. Особливості обліку господарської діяльності на підприємствах громадського харчування	16	1	2	-	12	1				
Тема 4. Облік доходів, витрат і фінансових результатів на підприємствах торгівлі і громадського харчування	19	2	4	-	12	1				
Тема 5. Облік основних господарських процесів в ГХ	16	1	2	-	12	1				
Тема 6. Бухгалтерський облік в автомобільному транспорті	16	1	2	-	12	1				
Тема 7. Особливості обліку будівельного виробництва	17	1	2	-	12	2				
Тема 8. Особливості обліку сільськогосподарського виробництва	16	1	2	-	12	1				
Тема 9. Організація обліку в аптеках, житлово-комунальній сфері та побутовому обслуговуванні	16	1	2	-	12	1				

<i>ІНДЗ</i>							ІРС10	
<i>Усього годин / балів</i>	150	10	20	-	109	11	100	<p>розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової</p> <p>ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.</p> <p>ПР20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.</p> <p>ПР23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p>

* таблиця складена відповідно до робочого навчального навантаження 2023-2024 н.р.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами курсу й регламентуються методичними рекомендаціями до виконання самостійної роботи.

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3xyVDTk>).

Політика викладача щодо студента ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Office 365 (Teams) за погодженням із керівником курсу.

Під час вивчення освітньої компоненти при поточному контролі оцінюванню підлягають результати навчання, що виявляються через продемонстровані здобувачем знання та набуті уміння й навички, а саме:

- за роботу на практичних заняттях;
- за виконання завдання самостійної роботи.

Політика викладача щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі українки (<https://bit.ly/3dquuuY>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силябусом ОК.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітньої компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті,

відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час виконання практичних завдань, індивідуальної самостійної роботи студента, заборонені.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3QNPrNT>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Терміни виконання практичних робіт, самостійної роботи викладач повідомляє на перших заняттях або прописує на інтернет-платформі курсу. Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік.

Семестровий залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав види навчальної роботи, запропоновані викладачем. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Залік під час ліквідації академічної заборгованості викладач виставляє за результатами виконання завдань в письмовій формі (максимум 100 балів, з них 20 балів за кожне з двох теоретичних питань та 20 балів за розв'язання кожного з трьох практичних завдань).

Перелік питань на залік

1. Форми оптової та роздрібної торгівлі.
2. Ліцензування та патентування торгівельної діяльності.
3. Товарообіг торгівельного підприємства та порядок ціноутворення в торгівлі
4. Сертифікація товарів і продукції вітчизняного і іноземного виробництва.
5. Принципи організації бухгалтерського обліку в торгівельних підприємствах
6. Формування торгівельних націнок на підприємствах роздрібно торгівлі
7. Облік надходження, вибуття товарів і торгових націнок.
8. Уцінка товарів, та відображення в обліку знижок.
9. Облік повернення товарів постачальникам і покупцями.
10. Облік вибуття товарів в межах норм природних втрат і понад норми.
11. Облік транспортно-заготівельних витрат.
12. Оцінка товарів, їх відображення в звітності
13. Принципи організації бухгалтерського обліку в громадському харчуванні.
14. Документальне оформлення та облік надходження сировини і товарів.
15. Облік процесу виробництва та його документальне оформлення.
16. Документування та облік продажу готової продукції і товарів на підприємствах громадського харчування.
17. Інвентаризація на підприємствах громадського харчування
18. Бухгалтерська звітність підприємства громадського харчування.
19. Визнання та оцінка доходів від реалізації товарів та готової продукції.
20. Особливості визначення собівартості реалізованих товарів і виробів громадського харчування.
21. Особливості обліку витрат обігу.

22. Облік інших операційних витрат.
23. Облік фінансових результатів.
24. Порядок використання прибутку на торгівельних підприємствах та підприємствах громадського харчування.
25. Відображення доходів, витрат, фінансових результатів у фінансовій звітності.
26. Документація з обліку рухомого складу автотранспортних підприємств.
27. Облік надходження та вибуття транспортних засобів.
28. Облік технічного обслуговування транспортних засобів
29. Контроль за технічним станом рухомого складу.
30. Калькулювання собівартості автомобільних перевезень.
31. Облік перевезень вантажів та пасажирських перевезень.
32. Облік доходів і витрат на автотранспортних підприємствах.
33. Облік некапітальних робіт, порядок проведення ремонтно-будівельних робіт.
34. Облік наявності і руху запасів на складі і в бухгалтерії будівельного підприємства.
35. Методи обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості в будівництві.
36. Облік і розподіл виробничих накладних витрат і втрат від браку у будівельному виробництві.
37. Облік витрат підсобних і допоміжних виробництв у будівництві.
38. Формування власного капіталу в сільськогосподарських підприємствах.
39. Облік витрат на виробництво в сільському господарстві.
40. Визначення собівартості продукції сільськогосподарського виробництва та її облік на рахунках обліку.
41. Облік витрат на формування основного стада.
42. Формування собівартості в тваринництві і рослинництві.
43. Особливості обліку діяльності аптек.
44. Бухгалтерський облік на підприємствах житлово-комунальної сфери.
45. Організація обліку в побутовому обслуговуванні.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

10. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р., № 996 XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями). Інструкція про застосування. – К.: КНТ, 2009. 144 с.
3. Національні стандарти бухгалтерського обліку. Спецвипуск // Все про бухгалтерський облік. 2009. № 10, 15.
4. Бухгалтерський облік. Загальна теорія: наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун- ім. Лесі Українки, Ф-т економіки та упр., Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека ; упоряд.: М. Б. Кулинич, А. Т. Сафарова. Луцьк, 2017. 1132 назв. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/12183>
5. Кулинич М. Б. Сафарова А. Т. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для студ. усіх форм навч. Луцьк: Вежа-друк. 2017. 362 с.

6. Крупка Я. Д., Кулинич М. Б., Сафарова А. Т. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності : навч. посіб. для студ. усіх форм навч. Луцьк : Вежа-друк. 2022. 452 с. (Затверджено Вченою радою Університету. Протокол №4 від 31.03.2022) (особистий внесок автора 9,2 а.а.).
7. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т економіки та упр., Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека ; упоряд. М. Б. Кулинич. Луцьк, 2017. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/12302>
8. Бухгалтерський облік (загальна теорія): конспект лекцій в схемах і таблицях: Навчальний посібник [Н. М. Малюга, В. М. Пархоменко] – Київ: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2017. – 66 с.
9. What Are The Different Sources Of Theory In Accounting Research <https://statswork.com/blog/what-are-the-different-sources-of-theory-in-accounting-research/>
10. Alicia Tuovila. Accounting Theory . 2021. <https://www.investopedia.com/terms/a/accounting-theory.asp>.
11. Analysis and economic-mathematical modeling in the process of forecasting the financial capacity of milk processing enterprises of the agriculture sector: a case study of volyn region, Ukraine / Dziamulych M., Moskovchuk A., Vavdiuk N., Kovalchuk N., Kulynych M., Naumenko N. *Scientific Papers. Series «Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development»*. 2021. Vol. 21 Issue 1. P. 259-272. (<http://managementjournal.usamv.ro/index.php/scientific-papers/current>, WOS)